

INTRO-MESSE

Gudstjeneste

med forklaringer underveis i liturgien

Bakgrunnsinformasjon for de som skal medvirke

Dette er en gudstjeneste som oppfordrer til å fordele oppgaver til ulike medhjelpere eller medarbeidere. Disse kan være i alle aldre. Oppgavene fordeles ut fra de ressurser man til enhver tid har. Dersom denne gudstjenesten benyttes i konfirmasjonstiden, er det naturlig at en del av oppgavene tildeles konfirmantene. Gjennom å delta aktivt er det ofte lettere å forstå det en er med på, fordi man kommer litt på innsiden av handlingsforløpet. For at hver enkelt skal føle trygghet i oppgavene, er det viktig å sette av god tid til å øve på forhånd. Bruk gjerne ulike ressurser i gudstjenesten, slik som bilder, film, andre språk eller lokale skikker. Det kan være med på å løfte både de enkelte ledd og helheten.

Når vi feirer gudstjeneste bruker vi ord som er felles for hele den kristne kirken. *Liturgi* er gresk: *leitourgia*, som betyr «folkets arbeid», altså noe en gjør i fellesskap. *Liturgien* er alt som sies og gjøres underveis i de ulike ledd. Liturgien kalles også for *agende*, som er latin, og som betyr noe som skal *skje* eller *gjennomføres*. Når liturgien beskriver en *prosesjon*, betyr det en *vandring*, gjerne opp eller ned kirkegulvet. Vandringsen er et symbol for at vi alle er på vei gjennom livet, og at gudstjenesten er en felles reisekost eller et stoppested, til styrke for alle som er samlet.

Den som leder gudstjenesten og har ansvar for helheten, kalles *liturg*, og de som medvirker kalles *medliturger*. Liturgien nedenfor viser én av flere måter å gjennomføre gudstjenesten på. Bønnene og informasjonsmaterialet er ment som inspirasjon til å utforme dette med egne ord. Denne liturgien forholder seg til hovedgudstjeneste 2020. I liturgien til hovedgudstjenesten er det også satt inn noen forklarende rubrikker til leddene. Flere detaljer om utførelse av de enkelte leddene finnes altså der.

L betyr liturg, som er den personen som er ansvarlig for hele gudstjenesten.

ML betyr medliturg, som er medhjelper i ulike ledd i gudstjenesten. Det er fint om den enkeltes navn skrives inn i liturgien der **ML** har en oppgave. **A** betyr alle, og **M** betyr menighet. Når det står to bokstavsymboler, **L/ML** eller **ML/A**, er det gjerne det første som har forrang.

Aktuelle oppgaver

- Kirketjener
- Kirkevert
- Sang, spill, dans mm
- Prosesjon
- Medliturg i ulike ledd som f.ex:
 - Samlingsbønn
 - Kyrie og Gloria
 - Tekstlesning
 - Preken
 - Trosbekjennelse og forbønn
 - Ofring
 - Nattverden

ved ulike stasjoner som lystenningssted, dåpspåminnelse og velsignelse, dersom det er bønnevandring under nattverddelen

- Kirkekaffe

Før gudstjenesten

Kirkeverter deler ut agende/gudstjenesteliturgi ved inngangen og ønsker folk velkommen.

Alle andre stiller opp og går inn i prosesjon, evt medvirker som musikere.

Medliturger kan bære inn prosesjonskors, lys, tekstbok, dåpskanne, brød og vin.

Informasjon om gudstjenesten

Settes inn i liturgien som deles ut til menigheten.

Lag gjerne deres egen informasjon, ut fra hva dere vil vektlegge og som skal prege denne gudstjenesten.

I SAMLING

Se liturgien for Hovedgudstjeneste 2020 for flere detaljer og veiledningsrubrikker.

Informasjon om gudstjenesten (kan fordeles på to medliturger)

Sett gjerne inn navnet til medliturgene alle steder der dette er aktuelt.

ML: Vi skal nå høre mange forskjellige stemmer. Men disse har ikke begynt med helt blanke ark. De har jobbet med gamle ord fra kirkens historie, som vi fremdeles bruker i dag når vi feirer gudstjeneste. Selv om gudstjenesten bygger på denne lange tradisjonen, er hver enkelt gudstjeneste helt ny når den feires. Både ord og musikk er med på å understreke at gudstjenesten skal romme hele livet. Gudstjenesten er også en oppstandelsesfest, hvor vi er samlet i navnet til den oppstandne Jesus Kristus.

ML: Hver av oss opplever vår egen tro og tvil, og vi lever hvert vårt liv. Alt dette møtes i gudstjenesten. Det gjelder uansett om det er få til stede, eller når det er mange forskjellige folk som er kommet sammen, sånn som i dag. Her er vi sammen for Guds ansikt. Jesus sier: «For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.»

Inngangsprosesjon og salme

De som er tildelt spesielle oppgaver går inn i prosesjon. Medhjelpere og medliturger går til de plassene som er avtalt på forhånd, og liturg går frem til alteret.

Hilsen

L: Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

Samlingsbønn

Innledning til hva det er å be

ML: Vi ber mye i gudstjenesten, og når vi ber, snakker vi til Gud rett fra hjertet. En bønn kan være noe vi lager selv, eller som er ferdig laget av andre. En bønn kan være ordløs, et sukk, eller et spontant uttrykk for det som ligger oss på hjertet her og nå. Vi kan be sammen med mange eller helt alene, vi kan be for andre, og andre kan be for oss. Enhver kan velge fritt det uttrykket som passer.

L: La oss be:

ML/A: Gud, vi er kommet sammen for ditt ansikt,
for å ta imot det du vil gi oss.
Lukk nå opp våre hjerter,
så vi kan fornyes i troen på deg.

Bønnerop KYRIE og Lovsang GLORIA

Om menigheten har tilgang til å vise bilder underveis i gudstjenesten, er dette et sted hvor ordenes betydning kan vises i bilder. Bruk gjerne noe som illustrere både Kyrie og Gloria.

I Innledning til Kyrie og Gloria (kan fordeles på to medliturger)

Til Kyrie kan man evt. legge inn noen av versene om Den kanaaneiske kvinnen fra Matt 15,21-28.

ML: Kyrie eleison er gresk og betyr «Herre, hjelp meg!». Slik ropte den kanaaneiske kvinnen, til Jesus, og det roper vi fortsatt. Jesus ser den enkelte som roper. Han lytter for å forstå hva som ligger i våre bønner. Disse ordene er de samme på hver eneste gudstjeneste, og vi får rope ut vår nød og klage og be om hjelp.

Til Gloria kan man legge inn noen av versene om Jesu fødsel, fra Luk 2,8-14.

ML: Rett etter Kyrie synger vi: «Ære være Gud i det høyeste!» Slik sang englene for gjeterne like utenfor Betlehem. De ville fortelle om Jesu fødsel og varsle om at Gud er nær. De lærte oss en lovsang som fortsatt synges overalt. Denne lovsangen handler om takk og glede, fordi lyset er sterkere enn mørket, og fordi Jesus har vist oss hvor høyt Gud elsker verden og alt som lever. Og før Gloria kommer Kyrie.

KYRIE – Alternativ I

Kyrie kan innledes med en syndsbejennelse, med følgende ord fra liturgen:

L | I tillit til Guds nåde vil vi be om tilgivelse.

A | Gud, du kjenner og elsker oss alle.

Du vil at vi skal ta vare på hverandre og på jorden.

Vi vet at vi svikter og gjør deg imot.

Tilgi oss og hjelp oss, for Jesu skyld.

Alle synger Kyrieverset.

For flere alternativer, se liturgien og veiledningen for Hovedgudstjeneste 2020 ledd 5.

KYRIE – Alternativ II

Dette Kyrie-alternativet kan innledes av én eller flere enkle bønner, og Kyrieverset kan synges mellom bønnene eller til slutt. Da kan det lokalt avgjøres om syndsbejennelsen skal legges som et eget ledd før forbønnen, se ledd 18 i hovedgudstjenesten.

Dette kan gjøres slik:

En eller flere konfirmanter står ved lesepulten og leser bønner ungdommene har vært med på å formulere.

L: Vi lytter til noen bønner om hjelp og synger vårt Kyrie.

Alle synger Kyrieverset:

Se rubrikken til Hovedgudstjeneste 2020 om valgmuligheter til Kyrie- og Glorialeddet.

Kyrie eleison. Gud Fader, miskunne deg.

Kriste eleison. Herre Krist, miskunne deg.

Kyrie eleison. Hellig Ånd, miskunne deg.

Gloria

ML/L synger: Ære være Gud, i det høyeste!

Alle synger: Og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i!

Vi lover deg, vi priser, vi tilber deg, vi opphøyer deg!

Dåp i gudstjenesten skjer normalt her.

Dagens bønn

Se Dagens bønn i liturgien for Hovedgudstjeneste 2020.

Dagens bønn kan utelates.

II ORDET

Se liturgien for Hovedgudstjeneste 2020 for flere detaljer og rubrikker.

Innledning til tekstlesning og preken (kan fordeles på to medliturger)

ML: Ord blir levende når de leses. En tekst vil ha hele vår oppmerksomhet. Når vi hører ord fra Bibelen, blir vi kjent med menneskers møte med Gud gjennom alle tider, både deres tro og tvil. I Johannes-evangeliet står det skrevet: «I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss». Det Johannes vil si, er at Gud ble et helt ekte menneske da Jesus ble født. Evangeliet fikk en kropp å leve i: Jesu kropp.

ML: Prekenen bryter med de andre leddene som er ferdig formulert, og den kan formidles på ulike måter. I prekenen lar vi bibeltekstene møte våre erfaringer. Prekenen bør være aktuell, den kan være undervisende, den kan få oss til å stille spørsmål og til å tenke videre selv.

Tekstlesning

Her kan tekst leses på «vanlig» måte, eller formidles på annet vis. Se Alminnelige bestemmelser for hovedgudstjenesten punkt 71. Her er noen muligheter:

1. Teksten kan dramatiseres
2. Teksten kan leses av flere konfirmanter ved at setningene fordeles mellom konfirmantene
3. Lage en film hvor teksten «spilles ut»
4. Lage en animasjonsfilm (i iMotion eller lignende)
5. Lage tekstplakater

Preken

Her kan følge salme eller musikk

Innledning til trosbekjennelsen

ML: Trosbekjennelsen er noe vi sier når vi vil holde fast på noe. Den er som en hånd å holde i, et håp, eller en retning for troen. Ved å si trosbekjennelsen sammen, styrker vi hverandre i troen. Selv om vi tror, kan vi kjenne på tvil. Derfor er fellesskapets tro viktig. Ordene forener oss og beskriver noe større enn oss selv. Trosbekjennelsen er en veldig kort form av hele kirkens historie og formidler kjernepunkter i den kristne troen.

Trosbekjennelse CREDO

Trosbekjennelsen synges eller framsies

Medliturg/liturg står midt på gulvet, vendt mot menigheten.

ML/L: La oss reise oss og bekjenne vår hellige tro

Alle: Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd,
født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig allmenn kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse og det evige liv. Amen.

Her kan følge en salme, kunngjøringer og syndsbejennelse.

Forbønn for kirken og verden

Som eksempel på forbønner, se kapitlet *Forbønner under Hovedgudstjeneste 2020*, bruk eksemplet
nedenfor eller lag egne bønner.

ML/L: La oss be for jordens folk og nasjoner.

ML: Gud, vi ber for vår verden som du har skapt, og for dem som lever i krig og uro. Vær hos alle som
er rammet av terror, som er i fengsel eller lever i frykt. Vi ber for dem som merker klimaendringer på
kroppen. Grip inn, Gud. Og bruk oss som dine redskaper. Gud, vi ber.

Menighetssvar

ML/L: La oss be for vårt land og folk.

ML: Jesus, takk for at du ble en av oss. Vi ber i dag spesielt for skolen vår, for lærerne og alle de andre
som jobber der, og for oss som er elever. Vi ber om at alle må få gode venner og lære nyttige
ting. Hjelp oss til å ta godt imot de som kommer som flykninger til landet vårt, slik at Norge blir et
godt sted for alle å bo. Gud, vi ber.

Menighetssvar

ML/L: La oss be for vår menighet og stedet hvor vi bor.

ML: Hellige ånd, takk at du har lovet å være nær oss. Vi ber i dag for alle konfirmantene. Velsign hver
og en av oss og familiene våre. Vi ber for alle som hører til i/på (*stedsnavnet*) og for menighetene
her. La det bli et sted det er lett å finne sin plass. Gud, vi ber.

Menighetssvar

III NATTVERD

Innledning til takkoffer

ML: Innsamling og frembæring av takkofferet er til hjelp for kirkens arbeid og mennesker i nød. Når
vi samler inn penger er det et synlig tegn på vår takknemlighet for alle Guds gode gaver til oss, og det
viser at vi ser vårt ansvar for å hjelpe våre medmennesker.

Nattverdsalme og takkoffer

Se rubrikken til ledd 19 i Hovedgudstjeneste 2020.

Innledning til nattverden (kan fordeles på flere medliturger).

ML: Ordet nattverd betyr kveldsmåltid, og nattverden har alltid vært feiret i den kristne kirken. Å spise sammen er et uttrykk for et fellesskap. Da Jesus hadde sitt siste måltid sammen med disiplene, sa han at dette skulle de fortsette å gjøre. Derfor gjør vi dette, og kirken feirer nattverden som en hellig handling. I nattverden får vi styrke og kraft på veien gjennom livet.

ML: Nattverdhandlingen er satt sammen av flere bibeltekster.

SANCTUS er englenes tilbedelse til Gud, som vi leser hos profeten Jesaja. HOSIANNA er et rop, som folket i Jerusalem ropte til Jesus da han red inn i Jerusalem i påskehøytiden, noen dager før han ble tatt til fange. De begynte å synge, slik som de pleide ved fester og høytider. Vi inviteres til å være med og synge for Gud, sammen med englene og med de som sang for Jesus, og dette er en sang full av glede og forventning.

ML: Flere steder i Det gamle testamentet kan vi lese om et lam eller en bukk som ble ofret, som en «syndebukk», som tar skylden for alle andre. Slik som lammet ble slaktet som en syndebukk, døde Jesus for våre synder. Han ble vår syndebukk. Derfor synger vi “Agnus dei – du Guds lam, som bærer verdens synder”. Vi synger dette både som en takk og bønn.

I Hovedgudstjeneste 2020 er det syv forskjellige nattverdbønner å velge mellom. Nedenfor er et eksempel på nattverdbønn (alternativ E fra Hovedgudstjenesten).

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier: Herren være med dere.

M reiser seg og synger: Og med deg være Herren.

L: Løft deres hjerter.

M: Vi løfter våre hjerter til Herren.

L: La oss takke Herren vår Gud.

M: Det er verdig og rett.

Lovprisning

L: Vi takker deg, gode Gud, du som holder himmel og jord i dine hender. Du har skapt oss i ditt bilde og gitt oss livet i gave. Sammen med englene og din menighet i himmelen og på jorden lovsynger vi ditt hellige navn.

Hellig SANCTUS

A synger: Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

L/ML synger eller sier: Hellige Gud, vi takker deg for Jesus Kristus, verdens frelser. Han døde og stod opp igjen for å gi oss evig liv. Vi takker deg for dåpens gave, der vi blir født på ny, og for nattverden, der du samler oss som din store familie.

L: Vi ber deg: Send din hellige Ånd over brødet og vinen. Gjør oss til ett med hverandre og med Jesus Kristus.

Innstiftelsesordene VERBA

L: Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, gav dem og sa: Drikk alle av den.

Dette beger er den nye pakt i mitt blod som utøses for dere så syndene blir tilgitt.
Gjør dette så ofte som dere drikker det til minne om meg.

Her kan følge

Troens mysterium

Synges eller sies

L: Stort er troens mysterium.

**A: Kristus døde, Kristus stod opp, Kristus skal komme igjen.
Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML: Gud, fyll oss med din Ånd. Ta oss alle i favn, slik en kjærlig mor samler barna sine om seg. La de små bli opphøyet og de sultne bli mett med gode gaver.

Sammen med alle dine barn ber vi den bønn som din Sønn har lært oss:

A: Vår Far i himmelen. La navnet ditt helliges. La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere. Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.

Nattverdmåltidet

Fredshilsen PAX

L sier: Guds Fred være med dere

M: Guds fred være med deg.

Brødsbrytelse

L: Brødet som vi bryter, gir oss del i Kristi kropp. Fordi det er ett brød, er vi alle én kropp.

Innledning til AGNUS DEI

Du Guds Lam AGNUS DEI

**A: Du Guds Lam, som bærer verdens synder,
miskunne deg over oss.**

Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss.

Du Guds Lam, som bærer verdens synder, gi oss din fred.

L: Kom, for alt er gjort ferdig

Invitasjonen kan alternativt gis før Du Guds Lam synges.

Utdeling

Nattverdmedhjelperne kommer fram. Medhjelpere under utdelingen kan være noen av medliturgene eller andre fra menigheten Det kan være salmer eller musikk under utdelingen.
Se liturgi for Hovedgudstjeneste 2020 for flere detaljer.

Utdelingsord

Kristi kropp, gitt for deg.

Kristi blod, gitt for deg.

Etter utdelingen:

L: Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder.

A (eller) L: Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv.

L: Fred være med dere.

Takkebønn

L/ML: La oss takke og be.

ML: Vi takker deg, visdommens Gud, for ditt måltids dype hemmelighet: Brødet vi har brutt, er ett. Din Sønn har gitt sitt liv for én verden og én menneskehet. Vi ber deg:

A (eller) L/ ML: Hjelp oss å høre det ropet du har hørt, å se den nøden du har sett, og å elske vår neste som oss selv.

IV SENDELSE

Salme

Innledning til velsignelsen

ML: Alt som skjer i gudstjenesten er preget av at vi er sammen for Guds ansikt. Guds ansikt lyser over oss også når vi går hver til vårt. Med den gamle velsignelsen sendes vi ut til hverdagens tjeneste for Gud, våre medmennesker og alt det skapte.

Velsignelse

L sier: Ta imot velsignelsen.

Herren velsigne deg og bevare deg.

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig.

Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. ✠

Menigheten kan synge:

M: Amen, amen, amen

Se liturgien for Hovedgudstjeneste 2020 for flere alternativ til velsignelsen.

Tre ganger tre bønneslag

Utsendelse

ML: Gå i fred. Tjen Herren med glede.

Utgangssalme/postludium